

36, 47/48, 51-52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Leifner Zoltán
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belöldön: Hittörzselemek és vállalatok 500, magánosoknak; egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ek, 180, 95, 50 dinár, 25-15 Feag6, 10-6 Dollár.

A genfi kisebbségi kongresszuson nem vettek részt a zsidó kisebbségek

Genf. Hétfőn és kedden tartották meg Genfben a XI. kisebbségi konferenciát négyven delegátus jelenlétében. A kongresszust dr Wilfan nyitotta meg, az egykori olasz képviselő, aki a szlovénokat képviselte annak idején. A kongresszus főprogram-pontjai voltak: a kisebbségek helyzete a szövetség államok keretein belül. A helységeknek szabad megválasztása, a kisebbségek jelenlegi helyzete és a hágal legfelsőbb bíróság aktiválása.

Dr Wilfan arról beszélt, hogy két év óta a zsidóság nem vesz részt a kisebbségi konferencián. (Tudvalevő, hogy az 1933-ban megtartott kisebbségi kongresszuson a zsidók kivonultak, mert a német kisebbségek sértő magatartást tanúsítottak.) Bejelentette, hogy tárgyalások folynak az irányban, hogy a zsidó kisebbségek ismét részt vegyenek a konferencia tárgyalásain. A kongresszus szívesen veszi ha megszűnnek az akadályok, amelyek eddig visszatartották a zsidó kisebbségeket a kongresszuson való részvételtől. A zsidó csoportoknak tudomásul kell venni a kongresszusnak anna-

alapvető feltételét, hogy a plénum előtt nem tárgyalhatók az egyes országok kisebbségeinek sérelmei.

Végül a kongresszus a Népszövetséggel kapcsolatban a következő határozatot hozta:

„A genfi XI. kisebbségi kongresszuson megállapították, hogy a kisebbségek elnyomása a különböző európai országokban tovább tart. A Népszövetség semmit sem tett az elnyomás enyhítése érdekében, ezért az folyton csak fokozódott, amelyben tehát a Népszövetség is hibás. A kongresszus ismétlen felemeli tiltakozó szavát, eme közönyösség ellen és figyelmezteti az arra illetékeseket, hogy súlyos és kellemetlen következményei lesznek ennek a nemtörődömségnek mindenütt, ahol különböző népek élnek együtt, mint többé és kisebbségi népek. Ezek a veszélyek csak úgy kerülhetők el, ha legalább azokat a kisebbségvédő intézkedéseket megteszik, az egyes országok, amelyekre nemzetközi-
leg kötelezve vannak.”

Közös szervezet négy ország ortodoxiájának

Külföldi zsidó lapok, főleg csehszlovákiaiak, többnyire foglalkoztak már a gondolatával, és mert egészségesnek látszik, mert hasznosítható lehet a vallásos zsidóság további életútjának zavartalan menetére, mi is azok közé állunk, akik az eszmét hathatósan propagálni fogják.

Azról van szó, hogy nemcsak az erdélyi ortodoxiának, hanem a csehszlovákiaiaknak, meg a jugoszláviának is, súlyos és életbevágó problémái vannak. Szintúgy komoly kérdéseket igyekezett nyugvóponttra juttatni a magyarországi ortodoxia Központi Irodája is, a legutóbbi szanasbizottsági ülésen, ahol a régi szervezeti szabályzatot doigózták át, a mai időknek megfelelő módosításokkal. Őt különböző országbeli irodárol van szó és mert az ezekhez tartozó ortodox zsidóság-nak számos azonos tendenciájú problémái vannak és mert mentálitásbeli különbözőség ezek között a zsidók között állig van. Úgyis volna, ha megalkatnánk az országközi permanens bizottságot, amely együttesen tanácskozná meg azokat a fontos kérdéseket, amelyek az egyes országok határain túlmennek és közös megoldásra várnak.

Természetesen először ezt hivatalos helyről kellene kezdeményezni, de mert érthető okokból egyik országbeli hivatalos szerv sem akarja a kezdeményezés átvételét bizonyos okok miatt vállalni, a sajátjának kell elősorban mindenhol ezt az eszmét felvívni, népszerűsíteni, hogy aztán a hivatalos körök felkapják és tovább propagálják.

Mit várunk ettől az országközi összefogástól? Amint a közvélemény is tudja, van nekünk Irodák, amelyek az impérium változás óta a legsúlyosabb válságok egész sorát mentek át. All ez főképpen az erdélyi orth. Irodára, amelyben egymondhatni két világméretű ütközés átlátszóan össze. Amikor a magyarországi Iroda kimondta annak idején a kettéválást és megalkotta az ortodoxia új összefogó szervét, a Központi Irodát, akkor ott a hamisítatlan askenázi vallásos mentalitás győzött és a chassidizmus képviselői természetesen is a kisebbséget alkották. A békeszerződések folytán a határok úgy alakultak hogy Erdélyben, főleg az északi megyék bekapcsolódása folytán, a chassidizmus (nem az igazi, hanem az ugynevezett orszákos, ál-chassidizmus) annyira rányomta bélyegét és akaratát az erdélyi Irodára, hogy azóta természetű építő munka csaknem lehetetlenné vált. Súlyos kihívással van az erdélyi ortodox zsidóságra az a körülmény is, hogy sok askenázi vezető férfi — a vizslyai elkerülendő — térdeltől és viszont sok askenázi mentális zsidó is, a múltakerek közé állott, a konjunktúra szárnyaira bízva magukat, egy szerien háttartódtak az általuk képviselt irányzatnak és támaszai lettek ennek az ál-chassid frontnak.

Szlovákiában enyhék a helyzet mert ott a bratislavi mentalitás és a hozzá hason-

Négy zsidó képviselőt választottak a lengyel sejmbe

Varsó. Vasárnap zajlottak le a lengyel képviselőválasztások. A tizenhat milliót kitevő választásra jogosult közül csupán 46,5 százalék szavazott. 184 kormánypárti képviselőt választottak meg, 19 ukránt, 4

zsidót és 1 orosz. A választások a legnagyobb rendben zajlottak le. A három és fél milliónyi lengyel zsidóság a négy képviselővel igen minimális képviselethez jutott.

Véget ért a luzerni kongresszus

A németországi zsidóüldözés megbélyegzésének jegyében ért véget a cionista kongresszus

Welzmann Chaim lett a cionista világszervezet elnöke

Luzern. Két hétig tartott a luzerni cionista világszervezet kongresszusa, amely mindvégig megőrizte méltóságát és a pártok békés együttműködésének és engedékenységének jegyében folyt le. A kongresszus keddről szerdára virradó éjjel 12 órakor ért véget. Az utolsó ülésen a kongresszus erélyesen tiltakozott a németországi zsidóüldözések ellen. A kongresszus leszögezi, hogy a mai német rendszer megsemmisíti a németországi zsidóság anyagi és erkölcsi létét. Tiltakozik a fajteória ellen, amely ellenben áll az igazsággal és erkölccsel. Végül máltványban fordul a népekhez, hogy védjék meg a jogegyenlőség elveit.

Ezután választották meg az Executi-

vet, amely meglepetéseket hozott. A cionista szervezet elnökévé dr Chaim Welzmann választották meg. Nahum Szokolow a világszervezet díszelnöke lett, ezenkívül a Kerem Hajeszod elnöke. A munkáfrakció részéről Ben Gurion, Mose Shertok és Elieser Caplan kerültek be az executiveba, míg a Klal A. részéről: Jichak Gröplbaum, prof. Brodetzki, Klal B; dr Rottstreich, Mizrach, Rav Fischmann.

Előnk feltűnést keltett, hogy Rav Fischmann, aki intranzigens jobboldali mizachi politikus, aktív szerepet vállal a baloldali többségű Executiveban. E kérdés-re egyébként rövidesen visszatérünk.

Szlovákiában enyhék a helyzet mert ott a bratislavi mentalitás és a hozzá hason-

lő hűköszések erején megtört azok offenzív támadása, akik szintén a régi ideológia megmésztásán dolgoztak volna. A pod-ruszi zsidóság pedig, amely mindenkor közelebb állt a chassid mentalitáshoz, amelyet Budapest, Bratislava, vagy Oradea nem reprezentáltak a múltban, megalkotta nemrégiben a maga önálló szervét, a pod-ruszi Központi Irodát.

A jogszáviál orth. zsidóság Irodája, tekintettel az orth. zsidóság kis számára, amely a Bácskában és a régi Vajdaságban el, elég konszolidált viszonyokat mutat. Végül a budapesti mondhatnánk anya-iroda, ma a bekesség és megértés jegyében dolgozik és most is legavosabb és legmélőbb reprezentánsa annak az eszmének, amelyet atyáink oly szívós energiával kiharcoltak és annak idején elültettek.

Csak üdvös és hasznos eredménye volna annak, ha ezek a különböző Irodák megalkotnák közös bizottságukat, amely mintegy „orthodox Népszövetség” örököne és gondoskodik arról, hogy ne találjanak el a nézeteltérések még jobban a vallásos zsidóság körén belül. Üdvös és hasznos volna, mert egy ilyen összevált bizottság az egyes orth. Irodák tekintélyének megóvását bele- és kielégyarant. A felmerülő és — sajnos — elkerülhetetlen nézeteltérések könnyebben volnának apjánálhatók, már csak

azért is, mert egy ilyen abszolút tekintélyekből álló szerv, a maga pártatlanságát feltételül meg tudná írni és például egy erdélyi viszályban mennyivel könnyebben tudna be-klőten hatni egy közvetlenül nem érdekelt rabbitanács, vagy egy állandó esetleg ad-hoc közület.

Mi is, lapunk egész apparátusa az eszme propagálásának szolgálatában áll. Nem kapunk sehonnán semminemű felszólítást erre, de nem is arrogálunk magunknak semmi elismerést, amiért ezt az életrevaló eszmét felvetjük az erdélyi, csehszlovákiai, jogszáviál zsidó közvélemény előtt.

Álljanak elő, akik hivatottnak érzik magukat arra, hogy helyzeti energiájuknál fogva előre állhatnának ennek a megmozdításnak. Nem kell sok vita, mert aki az eszmét egészségesnek találja, annak csak a módokon kellene tanulni, hogy milyen formán lehelne ezt a kérdést düfőre vinni.

Szívesen vennénk, ha hitközségi vezetőemberek, az Irodák exponenséi megszólalnának ebben az ügyben, mi bizonyosak vagyunk abban, hogy egy rendkívül üdvös és hasznos intézményt valósítanának meg ezek az országközi bizottságok, amely örökre, nyuntalmának biztosítja volna, a vallásos zsidóságnak. Invaljon meg melőbb a nézetkieserlések akciója ebben a nagyhordereji ügyben.

Lezajlott az erdélyrészi mizrachi- ifjuság hatodik konferenciája

Vasárnap délelőtti nyitották meg ünnepi külsőségek között a cluj-i unitárius kollegium díszteremében a Mizrachi ifjuság hatodik erdélyrészi konferenciáját. A gyűlésre Erdély minden részéből jöttek a delegátusok, közel háromszázan, túlnyomórészen fiatalok. Csupa lelkes arcu fiú és leány, a terem színteljes meglepetést kellett el a karzatok is zsúfolva voltak érdeklődőkkel.

A konferenciát Juszt Mose (Oradea), a Brit Hanoar Hamizrachi elnöke nyitotta meg héberül, majd jiddis nyelven beszélt a zsidó egységről, amely a krakkói mizrachi világgkonferencia és a luzerni kongresszus után kialakult. Meltatta az „achdut” történeti jelentőségét és rámutatott Kuk palesztinai nagyrabbi nemes példájára, aki mindig hangozatta, hogy zsidó célokra nem a széjjel-szakadás hozza közelebb a megvalósulás felé, mint inkább az együttműködés. Köszönti a konferenciát, amelynek munkája kell, hogy kialakítsa az ifjuság lelkiéletét, nemcsak a chaluciot irányában, hanem arra is, hogy irányelveket adjon egy áldozatkész és hangozó ifjusági politikára nevelésére. A lelke mélyéig megfogja őt az új Poel Hadati munkája és kulturája.

A régi mizrachisták.

Mittelman Jakob (Oradea), Avraham Jicchok Kuk nagyrabbi elvesztése fölött mondot megindító szavakat. Idézi a Talmudnak azt a mondatát, hogy a nagyok vesztése után mindig újabb nagyok születnek. Meghalt rabbi Akiba és megszületett rabbi Hakkados. Meghalt ez a szent és megszületett Ráv Bizonyára büneink miatt ért bennünket ez a nagy csapás. Niincs, aki ebben a generációban pótolhatja a nagy föriit.

Weinberger Nándorné a timisoarai és cluj-i Wizo, mint párt- és politikamentes cionista közület nevében üdvözölte a konferenciát. Felhívja a mizrachi anyákat, hogy neveljék leánykáikba a cioni szellemet. A Barisszia nevében Adler Hubert tartott héber beszédet.

Jámbor Ferenc az Erec Jiszraél Haovedet nevében üdvözli azokat, akik a munkában látják az országépítést és akiknek a számára a vallás lelki kielési formájuk nem pedig politikum és elnyomó eszköz. Dr. Weisz Jenő az E. Zs. N. Sz. helyesbortójának nevében beszélt a feladatokról, amelyek a vallásos zsidó ifjuságra hárulnak.

Florential Abrahám a Noár Hacioni képviselőtében üdvözölte a konferenciát. Most jött — ugymond — Luzernből, ahol megteremtődött a nagy koalíció Weizmannal az éjen. Ez egyben új korszakot jelent a zsidóság történelmében.

A nagy halotti tisztelete.

Ráh Hirám (Jeruzsálem) megrendítő hatású gyászbeszédet tartott Avraham Jicchok Kuk nagyrabbi elvesztése felett. Mindnyajunkat gyermekeként szeretett nem is csoda, ha ő volt a rériek közül az aki az ifjuságra a legnagyobb hatást gyakorolta. Nagy bölcs, szellemi vezér volt, akinél senki jobban át nem tudta érezni a chalici törekvéseket és a chaluc lelkiéletét. Nyolc napja mindössze, hogy eltávozott közülük a szent férfi, akinek utolsó üzenete az volt a kongresszushoz, hogy ne feledje sohasem Jeruzsálem kettősségét. Van egy felső Jeruzsálem és van egy alatti Jeruzsálem. A felső a zsidó népleteket jelent és az alsó, amely a zsidók fizikai életének szimbóluma. A két Jeruzsálemet eggyé kell forrasztanunk magunkban. Elparentálta továbbá a Jeruzsálembe költözött és ott elhunyt oradeai Selzer Józsefet, a kitűnő Maver Widder chalucot, a hűséges régi mizrachit, Viso községének elnökét: Pinchasz Pollákot. Ezután Zimmermann delegátus (Resita) Kel mole rachamimot énekelt, ami mély hatást keltett.

Koffler Mose (Siehet) ezután a vallásos zsidóság áldozatkészégéről beszélt. „Noblesse oblige” az előkelőség kötelez — mondotta — és mi, akik a Tóra előkelői vagyunk tartozunk a zsidó újjáépítésben első helyre tőrekedni.

Grünberg beszél.

Grünberg (Tel-Aviv) a palesztinai Merkaz Olami képviselője a luzerni egységről beszélt, amely logikus következménye volt annak a küzdelemnek, amelyet évek óta vívott a mizrachi a vallásért. Esményiségünk, népiségünk tartozzika a vallás, természetes volt, hogy törekvéseink érvényesültek. Lendülettel szavakkal dicsőítette a „sabbosz” szépségét, szociális és erkölcsnevesítő fontosságát. „A nyugalom és szentség napját” nem engedhetjük lábbal tiporni. A „kaszusz” ügyét is a Tóra szellemében kell rendeznünk. Nem járja, hogy a köser hisz drágasága miatt olesón odadobjuk az elveket. Ezután felolvasták a Krakkói beszélt



30 ÉVES HÖLGYEK

Ápolja és frizzék szőrbőrű ádeségét. Még nem késő!

Friss arcszín legbiztosabb jele a fiataloságnak. Egy nő lenet 40 éves, vagy több is, de ha megőrizi szőrbőrű simaságát, hamvasását, a magig hatnak log látszani és vonzóerővel bír. A gondos ápolás szépit!

Szabály: Estenként mossa arcát a LETON szappan krémszerű habjával. E gyengédlen ható krémes habot hagyja arcnán néhány percig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész: Másnap reggel friss, bársnyogan üde arc fogja a túlkörben mosolygva üdvözölni.

Ezen módon kezelve az arcot, többet ér mint bármilyen kura; különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazza.



Beszerezhető 22 leért minden gyógyszerárban, illat-szertárban és orvosiárban.

hódoló távirat szövegét, amit a közönség állva hallgatott végig. Ezután a cluj-i angol konzul és a testvéri testületek és marónsok üdvözölő irásait olvasták fel. Beckné (Oradea) a Mizrachi Nők Egyesületének nevében köszöntötte meg a konferenciát, amely megnyitó ülését a Hatikva elnökölésével lelkes hangulatban zárta.

Naponta tanuljunk Talmudot.

A délutáni ülésen Izrael Albert, a Ceiré Mizrachi executívájának elnöke referált a szervezettel elmult évi munkájáról. Majd vita következett, amelyhez Koffler Mose delegátus szót hozta érdemben. Kifejtette, hogy a vallásosság kimélyítése kell legyen az elsőrendű programmatikus követelés legyen a mizrachi ifjuságnak. Követel sokkal mélyrehatóbb szellemi munkát, mint az eddigi. Mindenki, aki tagja a Ceiré Mizrachinak kell, hogy naponta tanulja a Talmudot, hogy ennek a szel leme hassa át minden életnyilvánulását. Kép telenségnek tartja az olyan törekvéseket, amelyek össze akarják egyeztetni a Tórárt a marxizmusal. Egy talmudi mondást idéz („Tovel vosere bojado”).

Majrovits (Dej) azt állítja, hogy a szellemi életben ilyen összeegyeztetés lehetőséges és erre volt is példa abban a korban, amikor a legkomolyabb törekvések történtek a Bibliának a természettudománnyal való összhangbahozására. Szónoknak ez a kijelentése nagy vihart idézett elő.

Juszt Mose elnök védelmére kelt Kofflernek, amit a konferencia nagy többsége helyeselt. A vitához hozzászólt Grünberg a palesztinai kiküldött is, aki hangsúlyozta, hogy napjainkban az ideológiai vonatkozásokban is inkább békére törekedjünk, semmint széjjelvonásra. Ezzel be is zárult a konferencia eszmei vonatkozású vitája. Ezután a szervezeti jelentést hallgatták meg, amelyhez a Bné Akiba cluj-i vezetői szótak hozzá és élérken bírálták a központ működését. A szónokok a központ munkájának a védelmére kelttek. A vezetőségnek megadták a felmentvényt.

Hétfőn a kormány által előadott alapszabályokat olvasták fel. Néhány hozzászólás után az alapszabályokat változtatlanul elfogadták. A hétfő nap délután föleg a permans és egyéb bizottságok munkájával tel el.

HETI GLOSSZÁK

A Keren Hajjesod viseli a tréfli „edénykieserlés” költségeit

Irtunk már arról korábban, hogy a Mizrachi és a palesztinai munkásság között a luzerni kongresszuson megállapodás jött létre a munkásoknyhák kárusza szempontjából is. Megállapodtak abban is, hogy az edényeket is kieserlék, mivel az eddigiek, hogy finoman fejezzük ki magunkat, „nem egészen” voltak köserek. Felmerült az a kérdés is természetesen, hogy ki viselje ezeknek az edénykieserléseknek a költségeit. Nem ismerjük a vitát erre vonatkozólag részleteiben, de valószínű, hogy egyik frakció a másikra akarta rászáni ezeket a kiadásokat. A Mizrachi valójáig azt mondotta, hogy a munkásság fizessen, mert ők „tréflítették” be az edényeket, viszont a munkások ragaszkodtak ahhoz, hogy nyílv ez a mizrachisták kivánsága, övél legyen a költségviselés dicsősége.

Nem ismerjük részleteiben az erre vonatkozó vitát, de az eredményt annál inkább. Amikor a vita a leghevesebb volt, amikor ilyen bagatell kérdésem mulhatott egy nagy hordereji kérdés megoldása, akkor felállott a „Keren Hajjesod” képviselője és így szólott:

— Fizetek! — Ne nézzenek úgy reám az urak, igenis fizetek. Fizetem annak köll ségét, hogy tízezernyi zsidó ember ezennél ne tréfo edényből egye meg a napi főztjét. Fizetek! kiáltotta a „Keren Hajjesod” képviselője, fizetem az új edények beszerzésének költségeit, habár a gyűjtött pénzt kolonizációs célokra szerezteik a világ minden részében.

— Fizetek! — mondotta az „Ujjáépítési Alap” jelenlevő reprezentánsa, mert azt szeretném, hogy ezáltal dokumentáltassék az, hogy mi, cionisták és zsidó országépítők, nem csupán arra vagyunk tekintettel, hogy még egynehány hold földdel több legyen nemzeti tulajdon, nem csak azt nézzük, hogy meg egy kórházterem, vagy még egy mezőgazdasági épület álljon az ősi földön, hanem a lelki kolonizáció átharcsát is vagyunk és akarunk lenni.

Igen, vesznék új kérdéseket és új merőkanalakat, új evőeszközöket és eldobjuk a régi, pedig nem is rosszak még, csak

Kisvárosi élmény Hitlerországban...

Vajon élnek-e itt zsidók?... ez a kérdés bold előtérbe gondolatainkban amikor a személynovat egy percre megáll a német kisváros kiesény állomásán. Kiszállunk. Egy véletlen folytán jutunk ebbe az idilliikus, eseten mecklenburgi városkába. Lassan sétálunk a városka felé a csörgedező patak mentén, a városka piacére felé. Nagyrájkán emberekkel is találkozunk. Az ittlakók az idegent kíváncsián, vagy egykedvetlenül megnézik, némelyek köszönnek is. Vajon élnek-e itt zsidók? Vagy éltek-e itt egykor? Ismét felmerül bennünk ez a kérdés, amely teljesen urajja gondolatainkat. Tudni szeretnénk, hogyan jutottak ezek a szerencsétlenek, akiket a réglakott helyről elkértek, hogy elűnjenek a nagyvárosok tömkelegében, hogy az elhagyatottság érzését megszüntessék, hogy ezzel talán enyhítsék magányukat, ebben az emberi érzületen zifzavarában...

Hirtelen szemünk elé tűnik egy cőrtábla: Kaufhaus J. Nathanson. Geogründet 1850. Örömmel és hitetlenkedve nézzük a cőrtáblát, de azután megkapjuk rögtön a „felvilágosítást”. Inhabe: Erhardt Schmiedelein. Martortbanunk a bejáratnál, pedig be akar-

Olesó szövet eladás!

Helyszüke miatt hatalmas áremelkedés dacára régi olesó áron árúsítjuk.

DEUTSCH Posztóáruház

Oradea, Str. Avram Iancu 4.

nem „köserék”. A mi zsidó konyháinknak amelyeket közpénzek tartanak fenn, kösernek akarjuk tudni. És köserék is lesznek.

Nem tudjuk, hogy így beszélt-e szőrvölcszóra a KH vezetője. Ha így beszélt — akkor jól beszélt és mi erre csak azt válaszoltunk volna, ha ott letünk volna: — Jól teszi a „Keren Hajjesod”, hogy az új edények költségeit viseli. Jól teszi elsősorban és legfőképen a lelkiek miatt, mert mégis csak furcsa volt és majdnem elviselhetetlen, hogy zsidó közpénzen tizezrek nem ettek kösért, egy újáépülő zsidó országban. De tul minden lelki megoldáson, azt is mondhatjuk hogy „racionális” szem pontból sem tették rosszul, akik tették. Mert ezzel újabb tizezrek szimpátiáját neyrték meg, újabb tizezrek pedig újabb száz-ezreket hozhatnak — fontokban. Már meg ez sem megvetendő eredmény!

A palesztinai munka egyik nagy akadályát harították el Luzernben. Egyik nagy lelki akadályát. És dicsőség érte a mizrachistáknak, dicsőség érte a megértő munkásságnak és tisztele és becsülés a „Keren Hajjesod” megértő vezetőinek! Munkájuk eredménye béke lesz és áldás.

Mit tesznek ezzel szemben a galuti vallási vezetők?

Amig Luzernben a „posek” ilyen felémelő határozatokat hoznak és „világnézetekről” mondanak le a vallás törvényeinek betartása érdekében, addig a mi vezéreink, ami al-al és főrabbiaink nem tudják magunkat azt a tekintélyt biztosítani, hogy saját portájukon rendet teremsenek. Ahoz mindenkor és mindenhol volt és van bátorsága a legkisebb kaliberű rabbiának is, hogy közlegyintéssel intézze el az országépítés nagy munkáját és történelmi misszióját, mert azt „posimok” csinálják. Ellenben a maqok portáján — pláne ha az illető jómódu — lehet hitközségi elnök is,

lehet minden ami akar. De azért köser háztartást nem kell vezessen, gyermekeket így nevelheti, ahogy akarja — tehát zsidótlán szellemben is. Ha akarja — és sok akarja — nyitva tarthat szombatot, ha ügyvéd, mehet tárgyalni irhat szombatot, mindent tehet és mindent ehet — és jámborelű, ultravallásos rabbija meg sem mert mukkanni. Igen, ha egy 18 éves megmondatlan chaluc tesz, vagy mond valamit, akkor az antisemiták hibájába esik a Palesztina-ellenes rabbi ur. Akkor ebből a lesztina ellenes rabbi ur. Akkor ebből a vonja le, hogy minden ami cionista, neghigalando. De az ő balbatimjai, akik nem purimkor, meg erre jomkipurkor elküldik az obulusokat, azok tehetnek amit akarnak.

Es ezekben a kérdésekben „megértők”, a mi rabbiaink. Megértők Magyarországon és megértők Csehszlovákiában és Romániában és Jugoszláviában is. Viszont most mi kérdezzük: miért nem tartja azt minden egyes főrabbi első és legemineusebb köteletségének, hogy saját portájá seperjen mindenekelőtt? Miért hagyják ury leromlani a tekintélyüket a sok iszurral, egymás közötti veszekedéssel és egymás destrualásával? Miért nem érnek arra, hogy saját híveik beleleték és a zsidó jövőt előnyösen befolyásolják?

Ezért történetileg meg az, hogy Budapestest az orth. Szász bizottság legutóbbi ülésén a szervezeti szabályzat újabb portájainak megszövegezésénél kimondották, hogy az elnöknek és legalább 3 vezetőségi tagnak nem szabad nagyon vallástalannak lenni. Es a többinek szabad! Hát lehet az, hogy ne mindenki legyen 100 százalékosan vallásos, egy ortodox hitközségben. Ugyaltszik itt toleránsnak tudnak lenni a legextrémabb ortodoxok is. Itt igen. De viszont Palesztinában mindenki „überfromm” legyen, akkor talán „megbecsüljanak” nekik...

Jó volna revíziót csinálni a főrabbiának, ami a hatáskört illeti. Mert folytathatnák még tovább is. Irhatnánk száze oldalakat arról, hogy mit nem tesznek ma

zsidó emberek, gazdagok és szegények, jól és rosszak. Azután elhallgat és mindannyian az áldott régmúlt időkre gondolnak. Az a régi frázis tolu ajkainkra: Hol is vannak már azok?...

A kis izlet öreg és fáradt asszonya, egy nagy kules után nyul, bezárja az üzletajtót — hiszen egymaga látja el az üzletet — és eljön velünk egy közeli kis magasiatra. A temetőbe jutunk, ahol egy esendes erdő közeli magányához temetkeztek a kisváros zsidói. Szép és új sírkövek mellett ott állnak a molával belepett régiek és mi megilletődötten járunk generációk elmulásának emlékeit között. Kiserünk még sokakat ismert az itt nyugvók között és csaknem mindenkiről tud még történeteket. Itt nyugszik boldogult férjem és ide mellé kerülök majd én is... Így mondja, egy fáradt és lemondó mosolyal.

Amikor eljövünk a zsinagóga után érdeklődünk. Erre jut egy aramendó fiúnak és bucsuzás közben és mecklenburgi dialektusban mondja a fiúnak: Mutasd meg az uraknak, hogy merre menjenek a városi gőzfűrés felé... Tudjuk már, amit tudni akartunk... Lassan a vasutállomás felé megyünk ismét. fűző szívvel, mert emberi szomorú sorsok végzetét látjuk és átsuhogott rajtuk a zsidó végzet halálhősz...

— Igen, igen, éltek itt egykor zsidók,



Nemcsak a ruha a fontos, hanem a frizura is. Mossa haját On is miát barátjaie **BOMBIN - SHAMPONNAL**

Kapható: Gyógyszertárakban, Drogeriákban, Illatszertárakban

Minden szép fejre



a mi lelki-pásztoraink, ami elsőrendű kötelességük volna. Így nem törődnek eleget az iskolakérdéssel. A legprotonszirozottabb ortodoxok — főleg a nagyvárosokban — gyermekeiket nem zsidó, sőt antiszemita iskolákba járatták. Az apácarendek tízezreket kapnak ortodox szülőkötől, akik más-mások a szászoktól sajnálták a zsidó elemektől. És miért nem állnak fel a mi rabbijaink ezt ostromolni? Miért nem hatnak oda templomi szonokliatokkal, sőt emberről-emberre való meggyőzésel, hogy nem ez az út az amely az új zsidó generáció útja? Mi hiába akarunk is asszimilálódni, akkor sem tudunk és nem is hagyunk bennünket.

Azt hiszi a gadaq ortodox zsidó, hogyha leánya a Notre-Dame de Sion rendjébe vagy másutt perferált fog franciául tudni, akkor már boldog lesz? Hej, de sok gyermek siratja keservesen ezt a „vornám” nevelést, amikor az életbe lékterül. Meg a fiúk is, akik csak a zsidótlant keresték, az apa féltetett, féltellegens jóvoitából. Miért nem áll akkor oda mellé az intelligens rabbi, hogy rámutasson arra, hogy a zsidótlanság még nem passpartout az élet minden megnyilvánulásában, viszont a vallás tisztelete még nem jogfeladás az élet szépségeivel szemben.

Rabbik, rabbi urak, hol vagytok? Szemetek sokszor messzire révedezik és a nagy hegyeket látjuk csupán, de kis szemétdombokat, amelyek házatok előtt ékeletlenkedik, nem vesztitek észre. Nem tudjátok, vagy nem akarjátok? Mindkettő kárhözvátandó. Nyitjátok bele erélyesen a közei kérdések dzsungeljébe és teremtetek rendet!

A deji saktert az oradeai hitközség fel akarja venni... de Dej nem engedi

Nem nagy esemény, de olyan csavarintós, hogy jellemzésül megérdemli, hogy foglalkozzunk vele. Oradea ortodox hitközségére ráirt egy ukáz a satui caddik. Fel kell venni a deji saktert — váradi sakternek. Miért éppen a dejt? Micsoda kegyeltje ez a metsző a sorsnak és Teitelbaum fő-

Rabbi a lengyel királyok irónján

Varsóban állást tart a lengyel közírtársaság szenátusa. Pénteken korán reggel kezdődött az ülés, de a déli órákban még oly hevesek, oly izgalmasak a tárgyalások, hogy a tanácskozássok végét alig lehet előre látni. De be kell azokat még a nap folyamán fejezni. Holnap kezdődik a költségvetés tárgyalása és előzetesen meg kell egyezni, bármily nehézségekkel járjon is ez az elágnzó pártok és csoportok között. Ami a németek retszik, az ellen az ukrán tesz kifogásokat. Külön kárúsága van a fehér-oroszok, megint mások a zsidók szempontjai. De valamennyien egyformán polgárai a lengyel államnak, mind egyik elküldte a maga képviselőjét a szenátusba, mindannyian vitákoznak, hevülnek, hevesedik a maguk jogát és szempontjaikat hosszú, végnélküli, temperamentumos beszédekben fejtegetik. Közökialításokkal, szócsatákkal, személyes támadásokkal kell megvitatniuk a szónokoknak, de a pártok megkötik, hogy értik kardoskodjanak, tüzeljenek és csatázzanak. A vilnai rabbi Rubinstein tudja, hogy mit várnak tőle a zsidók, akik őt ideküldték. Ép ezért egy óra hosszat ott áll a régi lengyel királyi kastély koroná-

rabbinak, hogy éppen őt akarja? Erre két válasz van. Az egyik: a deji szóbanforgó sakter legodaadobb hive a satumarei fő-rabbinak. Nem száz hanem 150 százalékban rajong érte. Már pedig kell egy ilyen rajongó alattvaló egy nagy hitközségben, mert mit lehessen tudni, mikor kerülhet a sor arra, hogy az erdélyi zsidó élet korlátlan fährerje kiadja az ukáz, hogy csak az a sechita koser Oradeán, amelyet az o sakterje vág. Minden vitának és veszekedésnek kiindulópontja: a vágás. Hus kell a népnek és ennél a pontnál legérzékenyebb a zsidó közélet. Ebbe a sakter-kérdésben nem szólhat nagyon bele laikus, itt lehet korlátlanul diszponálni és iszurokat kimondani. Kell tehát egy ilyen „fegyver”, amit mindig ki lehet lőni. Ez a deji sakter lenne az a trójai faló, amelyből az ellenséges csapatok mindenkor bevehetik az ostromlott várat. Az ukáz olyan szigorú volt, hogy amikor a deji metsző tárgyalni kezdett feltételének módozatairól és anyagi pontjairól, akkor hatalmas fizetést igényelt, minden gyereke után 20.000 leit (van vagy 11), ha lányok férjhezmennek, nagy összegű hozományt és ami a legfontosabb pont, soha semmilyen körülmények között nem bocsájtathó el, dintórához nem kell soha menjen és ha 120 év múlva meghal, özevegye 100 százalékos nyugdíjat kap. Mindent, ami szemnek szájának kedves, meg kell kapja a satui caddik kedvence.

De ez csak az egyik cél, hogy legyen Oradeán egy ilyen exponens, akinek vágó-kése mindenkor megoldhatja a veszekedések gordiusi csomóját. Az érem másik oldala szintén nem érdektelen.

Ezen a bizonyos deji sakteren áll vagy bukik a deji hitközség egysége. Ez az ember nem egyéniségével, sem békés természetével fogja össze a disszidenseket, hanem amig ő ott van, a satmari főrabbi

Nézzé át garacrobját!

Oszl ruháit, kab. t. át máris **fiszli fassa ki és festesse át Végő ruhafestő cégnél**

Str. Crinului 5 Telefon 1-08. Oradea, Piața Regina Maria 2. Telefon 2-17.

zsi termében és beszél Lengyelország zsidóságáról, az ő nyomoruságuiról. Szót emel értük és tüzel az ellenségek ellen. Aikáról ömlik a szó, folyik a beszéd, mely mind nagyobb izgalomba sodorta. Könyvek, sóhajok, az elkeseredés kiáltása kívánkozik ki belőle. A beszéd mind hangosabb és mind hosszabb lesz. Közben pedig alkibukott a nap, beköszöntött a szombat.

Talán a betegség, vagy általános gyengeség az oka, talán csak pillanatnyi rosszul-létről van szó: a vilnai rabbi hirtelen levegőt után kapkod és végigzuhan a padsoron. Az egyik képviselő, aki orvos, odasiet hozzá. Rosszullet — állapítja meg az orvos.

Rögtön autóért rohannak, hogy szállóbeli lakására vigyék a rabbit. De a hosszuszakái szenátor tiltakozik: „Beköszöntött a szombat!” — mondja. Itt kell maradnom.

... De éjszakán keresztül? De hiszen ez lehetetlen! Az egész épületben egyetlen alvási alkalmatosság sincs, rabbi ur. Arról pedig, hogy a saját lábán távoznassék szó sem lehet.

Utazni pedig nem fogok — felelte a pap. A környezetben teljes tanácsalanság uralkodik. A kapushoz, az öreg rokkantához nem lehet beszéllésolni a rabbit. De az ülés-és nem lehet őt magátrahagyni. Ágy pedig

nem tilthatja le a vágást, nem ászeroihat, hiszen legjobb embere végzi a fontos sakteri teendőket. Amig ő ott lesz, addig nem lesz „teitung”. Viszont éppen ezért akarja a satumarei főrabbi őt onnan kibillenteni. Ezzel szemben a deji főrabbi, aki tudja mi történik a kulisszák mögött és tudatában van annak, hogy a sakter eltávolítása? milyen célzattal forszírozák, minden lehetőséget elkövet, hogy a sakter maradjon. Már több ízben emeltette fizetését, mindent megadnak, amit kíván mert tudja, hogy miért akarják elmenetelt — éppen a sakter legjobb akarói.

Igy láthatjuk tehát, hogy milyen változást idézhet elő ennek az egy embernek a helyváltoztatása.

Dejen a sakter eltávolítása megindítja, a kettéválási folyamatot, mert bármilyen jámbor ember is legyen az új sakter, az egészen bizonyosan „ászérolyva” lesz Satumare részéről a kettéválás érdekében.

Oradea, ha jön a sakter, ő lesz az a fix pont, ahonnan Archimedes módjára ki lehet fordítani sarkából a világot.

Poro-adumo esete. Dejen: **metahér** temém, Oradeán: **metame** tehajrim. Oradeán vele lesz egy biztos „kése” a satumarei főrabbinak, amellyel akkor vágja el renintensek nyakát (képletlesen), amikor akarja. Dejen pedig ha akarja nem lesz „kóser hus”. Így uralkodik egész Erdélyben emberek élete és állatok halála felett Teitelbaum Joel satumarei főrabbi...

Orihodox **ויש מופלי היה בער כיום** kézített hitoklató és hitk. jegyző állást keres szerényen a n. i. azonnali beépésre **בער כיום** funkciót is vállal. Weisz Lázár Ludus jud Turda

Raktárunkon levő siremlékek

minden eladható aron eadók **VEISZLOVITS I.**

ADEA, Bulv. Regele Ferdinand 13. az udvarban

az egész házban sehol sinesen. Az idő pedig folyton mulik.

Ekkor Simonsky, a fehér oroszok képviselője hirtelen megpillantja a régi fogadóteremben a néhai lengyel király, Jan Sobiesky történelmi ágyát. Örömmel újságolja ezt a felfedezést kollegáinak, akik tanácsalanság állnak a rabbi körül.

1683 óta, mióta a király meghalt, senki sem használta ezt az ágyat. Most a vilnai rabbi fekszik benne, körülötte pedig ott állnak a lengyel köztársaság szenátorai.

Másnap reggel, amikor Varsó lakossága megudta az eseményeket, a tanítványok el-sietnek a kastélyba, hogy a pap körül együtt legyen a minjan. A magas, pompás széken kis, hajlott zsidók ülnek és ájtatosan hallgatják a rabbit, aki Jan király trónusszerű ágyán, sapkával a fején, ülve a heit szakaszt magyarázza.

Azt mondják: a régi fogadóterem butorai titokban, mintha a csodálkozás morajt futott volna rajtuk végig, egymásután megcsikordultak...

Tulvilági üdvösség a „Népünk” olvasásának ára

Elkeseredett harcot folytat a satu-marei főrabbi a „Népünk” ellen

Titkos éjszakai üléseken ad utasítást a satu-marei főrabbi a „Népünk” elhailgattatására -- Hogyan fest a satu-marei csendélet -- Csehszlovákia megtagadta Teitelbaum Joel rabbitól a beutazási engedélyt az ország zsidóságának békéje érdekében -- Sorozatos feljelentések a „Népünk” ellen

Lapunk olvasóközönsége előtt részben nagy érdeklődéssel várt, másrésztől bizonyos „elcsépett”-séggel aposztrófált kérdés, a satmari főrabbi körül történt események. Nem is foglalkoztunk már vele huzamosabb idő óta és így reméltük, hogyha mi szordított teszünk hangunkra, ha mi passzívítunkkal a Satumaren teljesen ismeretlen „játr play” elvét vonatkoztatjuk magunkra, akkor talán elcsendesednek a viharok és csend és béke uralkodik majd az erdélyi Izraelben.

Próbát akartunk tenni mi magunk is. Igaz, hogy hasonló próbálkozásunk volt a multban is. Annak idején, amikor Teitelbaum Joel főrabbit a satumarei főrabbi székbe installálták, akkor is békejobbort nyujtottunk. Békejobbunk nyujtása után újabb támadás következett. Nem mi ellenünk, hanem az egész erdélyi, sőt a ruszinszkói ortodoxia ellen is. Minden hitközség ellen és minden intézmény ellen. Azután következett az, hogy nem történéhetett semmi az erdélyi zsidó közéletben, amit ne Satmarról iniciáltak volna. És így van ez ma is. Ha a legeldugottabb faluban a melamed állás megüri, vagy a sakter megöregszik és újat akarnak felvenni, megjelenik a satumarei „Fekete Kez” és kiadja a parancsot. Így és így kell történni, mert így akarom — és akkor nincs többé apelkita. Volna ugyan felebbezés, hogy mi jogon merészkedik a legfinerőbb ügyekbe is beleszólni egy idegen város főrabbija, de hova adja be az érdekel zsidó közület a felebbezést? A Központi Irodához? Hiszen ott már régen csak az történik, amit a főrabbi ur Satumaren elhatároz.

De minék ismételljük ezeket a kérdéseket, hiszen már többször elkeseredtünk rajta. Az ügyek menetét még sem tudtuk teljesen megváltoztatni, de nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy csak mi,

a Népünk az egyetlen, amely még tel-enteli szavát a tyer ellen és egyetlen „elő telkismereté” az erdélyi zsidó közvéleménynek.

Ha mi nem állnánk őrt a vártán, akkor szöröstül-böröstül lenvelt volna már mindent az ehés ál-chassid molooh, amely ráterpeszkedve ott tanyáz, a jobsorsra érdemes északerdélyi városban, ahol teljesen fel-fordította, ténkreslányította és terrorizálta a zsidó közéletet, amelyet a maga képmására ügyelvezett formálta.

Hogyan fest a csendélet Satumaren?

Készteljen, hogy minden Führenek vannak vagy barna, vagy feketeingesei. Ez az a tömeg, amelyek vállain a Vezér emelkedik a pozícióba és tőle erkölcsi, vagy anyagi előnyöket vár. Ez az a tömeg, amely amikor néhány nappal ezelőtt megállította, hogy a szeptember rebbe, Lihavosicean egyik verőmést kapott a sok általuk ismenült izgalom folytán, akkor azonnal a hóráz kezd ték táncolni örömlükben, hogy **meghal egy caddik**. Odajutottunk már, hogy a gyűlölet annyira elvakította a satmari ál-chassid frontot, hogy örülni tud annak, ha egy ősz öreg vallásos rabbi beteg lesz és talán meg is hal. Csak azért, mert ellenfele Teitelbaum Joel főrabbinak. Szerencsére a **korábbi** folyó-

gyult, amit ezek a kíméletlen ál-chassidok szomorúan vettek tudomásul.

Ezzel szemben ugyancsak a szaplonei unokáját, aki nemrégiben pályázott a királyi-házai főrabbi állásra és Bikszádra ment nyaralni, amikor onnan visszaérkezett és végig ment Satmar utcáin, akkor a felbérelt SA-bocher osztágosok megtámadták és megdöbölték kövékkel. Amintbogy most is, nap mint nap előfordulnak atrocitások, amikor jámbor esendes polgárokat vernek meg a rabbi terrorcsinétel, csak azért, mert nem lelkes hívei a satui caddiknak.

Miért ment Dorna Vatrára a satui főrabbi?

Sokan kérdezték és sokakban felmerült a kérdés, hogy miért ment beföldi fürdőre a satmari főrabbi és miért nem valamelyik külföldi nagyobb helyre? Valutakérdés nála igazán nem játszhatt szerepet, hiszen rendkívül sok bankár tartozik hívei közé. Ennek a magyarázata az, hogy

nem kapott a csehszlovák hatóságoktól beutazási vízumot.

Ezért ment a hegyes-völgyes szép Dorna-Vatrára. De nemcsak a hatóságok nem látták szívesen felbukkanását külföldön, hanem például a miskolci zsidósághoz is ment egy levél Satmar városából, amelyben arra kéri a hitközséget, hogy hívják meg Teitelbaum főrabbit vendégségbe. Jött is a szomorú és „lesújtó” válasz, hogy nem reflektálnak nagybecsű látogatására.

Mi a helyzet a főrabbi házában?

A főrabbi házában, a Teitelbaum-kurán mindenkor úgy néz ki a hangulat, mint egy katonai főhadiszálláson, amikor az előretörő ellenség elől menekülni kell. Soha egy pillanatra sincs megállás és nyugalom, mindenkor sürges-fürgés és szaladás van, mert Teitelbaum Joel főrabbinak ez az életelem. Ellenében a szívhajos, beteg rebbecenael, aki amióta megkezdődött a satumarei rabbi-székért való nagy küzdelem, állandóan beteg, szívét fájlalja és nem bírja ki azt a rohanó tempót, amelyet a Ház diktál. Ellenben leánya, az fő tanácsadója és informátorra atyjának, akit éppen olyan **szükséges** becsvagy fűt, mint atyját. Kár, hogy nőnek születt, mert ha fiú lett volna, akkor nem kellene busulni az öröklés kérdése felől. De így bizony sok küzdelem és baj lesz még, amíg sikerülhi fog vejét, reb Lipet ráerőszo-kolni a satmari hitközségre.

Mi történik a Népünk körül?

Bevalljuk, nem szeretünk a magunk ügyével foglalkozni. A lap kérdéseinek, prób-kémáinak a nagyközönség előtt való megtárgyalása nem fér össze a mi ízlésünkkel. Viszont különlegesen a „Népünk” nem egy egyszerű „váltakozás”. Nem, ezernyi oknál fogva. Nem azért, mert nem használhatás-szempontióbbi létesült és ma sem az a célja. Nem azért sem, mert olyan ideológiai harcot folytat, amelyet még annak árán is folytatunk, hogy sokszor nagy anyagi károkat is okozunk vele önmagunknak.

De mi kitartunk. Kitartunk azért is, mert érezzük és tudjuk, hogy ezzel a harcral áll, vagy bukik az erdélyi áskendöz zsidóság. Tudjuk és érezzük, hogy csak mi tartjuk még a frontot, különben már régen lehengerelte volna ez a tekinteméklili terror csapat, amelynek hibái, bímei, erkölcsi lazasága megdőböntött.

Mi vagyunk azok, akik kimondjuk nyilat-tan és bátran, hogy nem érdeke a zsidóság-nak, hogy Makotól Jeruzsálemig Teitelbaum-főrabbi dirigáljon. A zsidóságunk egyetlen és kizárólag az volna az érdeke, hogy Teitelbaum Joel főrabbi csak otthon szűkebb páriájában dolgozzon és éljen papi hivatásának és ne avatkozzék bele minden hitközség és minden ország vallásos zsidóságának hel-lyeibe. Ez az amiért kiáldjuk már hosszú évek óta és ez az, amiért haragszik ránk halálos gyűlölettel a satmari rabbi udvar.

Ezért van az, hogy a „Hoemesz” amelyet a Központi Iroda elnökének veje szer-keszt, állandóan izléseken felhívásban és figyelmeztetésben éli ki magát, mindaddig amíg a sajtóper, amelyet ezért indítottunk ellen, ki nem jőzanítja. Ez iratja velük az Ortodoxische Zeitung vezető helyén a figyelmeztetést, amely szerint „tulvilági üdvösségével” játszik az a zsidó, aki olvassa lapunkat. Nyugodtan és büszkén állíthatjuk, hogy sok tízezer különben vallásos derék zsidó, játszik ezért hertenként a „tulvilági üdvösségével” mert amióta a soha meg nem születt „iszurt” kiadták, illetőleg azt hazudja a két hivatatos szcsob, hogy kiadták, azóta, híveink, előfizetőink táborá csak megyarapodott.

Most, amikor hetek óta hallgatunk, megdőböntünk a híradásra, amelyet egy megbízható informatorunk hozott Satmarról.

Éjszakai ülések a Népünk ellen. Megtudtuk, hogy késő éjszakai órákra

Dohányozok kedvence a NIVEA

mert az édeskés fogpaszta hatása nem kielégítő. Nekik az erősen illatos és frissítő NIVEA fogpaszta kell. Ez elűnteli igazán a kellemetlen dohányos szájzagot és biztos édesítő hatása van.

NIVEA

FOGPASZTÁI

Csak Lei 22 — a nagy tubus.

elhívat magához megbízhatónak gondolt polgárokat a főrabbi és örökös tanácskozók velük, hogy lehetne elhalgattani bennünket.

Erzik és tudják, hogy csak bennünket kellene elhalgattani, hogy teljesen szabad legyen számukra a tercp. Azt kérdezzük a közvéleménytől, miért éppen a Népünk a nekik? Hiszen van Erdélyben sok-sok újság, amelyek a zsidókérdéssel foglalkoznak, van közélet, amely nem szimpatizál velük, egyiket sem aszereljük, egyikre sem mondanak ki egyházi átkot, egyiket sem akarják elnémítani. Miért éppen a Népünk?

Erre is megadjuk a választ. Teitelbaum József udvara és a Központi Iroda jelenlegi vezérkara jól tudja, hogy a legfelsőbb helyeken is, így az illetékes miniszteriumokban, mint az erdélyi zsidóság igazi szívesét fogadják a Népünk. De ne gondolják az olvasók egy percig sem, hogy mi ezt talán „beszéljük” az illetékeseknek. Nem Ok „beszéljük az események folytán látták be.

ha jól informáltak akarunk lenni zsidó ügyekben, akkor a Népünk véleménye az irányadó.

Meg az fáj nekik hallatlanul, hogy bennünket a legeludozottabb kis erdélyi, cseh-szlovákiai és jugoszláviai zsidókatka faluban is olvasnak és tudják végül azt is, de ezt vallják be legkevésbé, hogy

velünk van a tiszta igazság és mi ennek alapján állva, egészen bizonyos, hogy olyan tiszta meggyőződésrel és olyan álmait figyelvekkel közelünk, hogy győzelmi nem maradhat el.

Megpróbáltak már mindent ellenünk. Tudjuk és látjuk saját szemünkkel azt a többoldalú fejlettséget, amelyet megszerkesztettek ellenünk a miniszterhez és amelyet előzetesen a satmari hitközség delegáltjaival bemutatnak nekünk. Ez a terv nem sikerült. Már átok alá is helyezték bennünket. Nem sikerült a terv. Megtette azt is Freund József és Ullmann István, hogy véd- és dacsóvetségeket kötöttek, amikor is közlegással erősítették meg abbéli fogadalmukat, hogy addig nem nyugoznak, amíg tönkre nem teszik, el nem halasztatják a Népünk.

Nekünk irányították a földi sátrapiát is, nekünk az Iroda magyar hivatalosát, sem mivel sem sikerült letagolni bennünket. Még olvasónk túlvilági üdvösségét is elvezszük — és mégis állunk, harcolunk az áskendők és a békés zsidóság szupremáciájáért, amelyet elakarunk orozni főnk. Mi nem inognak meg még attól sem, hogy most már

titkos éjszakai órákon, csoportokkal tárgyalja a satmari „caddik” magyar lehetne bennünket lehetetlené tenni.

Sohogy — főrabbi ur! Sohogy főrabbi ur! Itt már nem segít semmi. Sem chérem, sem iszur, sem hivatalos feljelentés, sem útszéli újságtámadás. Semmi sem segít. Az sem megoldás, ha elküldi a hitközség elnökét, vagy más valakit, hogy „tárgyaljon” velünk. Nekünk nem kell pénz, nekünk nem kell ilyen furcsa és lehetetlen elintézés. Mi megmondottuk már többször is a béke-követeknek, hogy nekünk csak egy dolog kell és az a béke ára.

Vomuljon vissza az erdélyi zsidó közéletétől Teitelbaum József főrabbi ur. Ne foglalkozzék többé sem a carei, sem az oradeai deji, tárgy lapai, sghisórai, alba illai és a többi 140 hitközség intern ügyével. Foglalkozzék csak a maga hitközségének bajával, amint azt a többi főrabbi teszik. Ne keressék el az áskendő zsidóságot, hogy mindig szorít egyet a torlán, ne járassa le az lszurokat, a chéremeket, ne járassa le a rabbitkintéleteket, mert ezzel az övé sem gyarapszik.

Hagyja békésen fejlődni, nyugodtan dolgozni az élet nehéz küzdelmeit vivó zsidó tömegeket és ne vessen fel mesterségesen rabbi, sakter és egyéb kérdéseket. Hagyjon bennünket élni és nyugodtan dolgozni után menni. Ne legyen fékezhetetlen becsúszása, hogy

Führer legyen, ne akarja az ellentételek lehangolást, ne a szepinkert és a többi nagytelektívű rabbi korlétsokat megfojtani, ne akarja Horovitz Abist kiátkozni, ne akarja a Népünköt betiltatni, felakasztani, felnégyelni, meggyaldzni és tönkresádvítani.

Hagyjon mindent és mindenkit békén és ne forgassa fel a világot, az ő világát Makótól-Jemzsálemig.

Nem kell éjszakai társasok a Népünk ellen gyűlösezni. Nem kell tönkretételén dolgozni. Amugy sem fog sikerülni, ha az áskendűssid front minden öröge is összefog ellenünk, mert viszont velünk van az erdélyi zsidó közvélemény, amelyet még nem tudtak leterrorizálni az áskendűssid front dicső bajnokai.

És az orth. Iroda? Igen, ha volna egy jól szervezett Irodánk amely felül állana az apró-cseprő perpaivarokon, akkor oda apellálhánk és kimondanánk nyíltan és bátran, hogy tessék igazságot tenni. De a jelenlegi Iroda nem egyéb, mint a teitelbaumi front egyik expositurája, ahol csak az történik, amit ő akar.

Az orth. Irodához nem fordulhatunk, mert oda amugy sem fordulhat senki, aki az

30 000 ember vett részt a grand-rabbi felmentésén

Hogyan halt meg Kook főrabbi?

Jeruzsálemből írják: A július óta a Mon tefore körházban levő főrabbi állapota, szeptember elsején, vasárnap reggel annyira rosszabbodott, hogy családja és legjobb emberei körülállták betegágyát, mert tudták, hogy a katasztrófa minden pillanatban bekövetkezhet. A kora délutáni órákban önkiváltába esett a főrabbi, amikor azonban néhány rabbi, köztük Rev Duschinsky is odaértek és elkezdték mondani a „Semá fiszrael” imát, ekkor egy pillanatra felnyitotta szemét és annyit mondott: „Adonaj Echod”. Ezekkel a szavakkal ajkain lehetett ki nemes lenni.

A halál híre gyorsan elterjedt az egész országban. A körház körüli utcák rövidesen megteltek érdeklődőkkel és gyászolókkal. A zsidó szervezetek Irodái azonnal bezártak és csak épületre kitértek a gyászlobogót. Az összes zsidó mozokban beszúntették vasárnap este az előadásokat. A holttestemet még vasárnap elszállították az általa alapított központi jesiva épületébe. Aznap este összegyűltek még a rabbik és megbeszélték a temetés részleteit, amely az Újfaluk hegyén ment végbe, ahol a grand-rabbi atyja mellé temették. A temetés hétfő délután ment végbe, rendkívül sokan vettek rajta részt. A tömeg lassan mozgott előre a Jaffa-uccán, a Cion hegy felé. A kormány és a külföldi konzulátusok képviselői részvettek a temetésen Nyolcvanezer ember követe a koporsót.

Kolonját neveznek el Kook főrabbi nevére.

Míg a cionista kongresszus Luzernben tanácskozott, érkezett a hír, a főrabbi haláláról. Dr. Benzion Mossinson azonnal felügyszerítette az ülést a gyász feléül. Ussiskin

igazságot keresi. De nekünk nem is kell senkihez sem fordulni. Allunk ki mi magunkért és vállalunk mi magunk is mindent, bátran és nyíltan.

Mi nyíltan és bátran hirdetjük a harcot a korrupció ellen, a zsidó közélet megmelegyészése ellen, mi nyíltan hirdetjük, hogy veszélyben van az egész erdélyi áskendűssid, mert le akarja törni, tönkre akarja tenni örökre és végleg: az áskendűssid front, amely nek vezére Teitelbaum József főrabbi.

Mi nem félünk az éjszakai konspirációtól, mintahogy nem félünk sem az lszurától, sem a laposkaktól. Amint nem tántorodunk meg senktől és semmitől.

Csak a Teremtőtől félünk, az Örökkévaló pedig azokkal tart, akiknél van az igazság.

Ha a közvélemény továbbra is úgy fog kitartani mellettünk, ahogy eddig tette, akkor mi továbbra is folytatni fogjuk a harcot, addig, míg a végső győzelem a miénk lesz. És a régi orodox tradícionális zsidóság megtámasztott lobogója továbbra is hirdetni fogja a régi dicsőséget és az élők magasabb hivatását. Ezért harcolt a Népünk a múltban és fog kitartóan harcolni a jövőben.

30 000 ember vett részt a grand-rabbi felmentésén

Hogyan halt meg Kook főrabbi?

bejelentette, hogy egy kolonját fognak elnevezni az elhunyt zsidó rabbi nagyságról. A kongresszus nevében részvét-levéletet küldtek az elhunyt hozzátartozóinak.

Tel-Aviv városa ez év februárjában dísz polgárává választotta Kook főrabbit. Az angol kormány kinevezte Commander des Order of the British Empire.

Eltették Spira munkács főrabbit a terroritörvény alapján

Uzhorodi tudósítónk jelenti: Dr. Kugor Chaim parlamenti képviselő, a munkácsi héber gimnázium igazgatója a terroritörvényre való hivatkozással feljelentést tett Spira Lázár munkácsit ellen. A feljelentés szerint Spira főrabbit 1934 június 24-én, a munkácsai nagytemplomban beszédet mondott, — amelyben

megnyegyezte a cionistákat, és átkot szórt azokra a szülőkre, akik gyermekeiket a héber iskolába járatják. Megtiltotta hűveinek, hogy cionistákkal érintkezzenek, azoknál vásároljanak, mert szerintük az a rituális törvények szerint tréfi.

Az ügy az ungvári kerületi bíróság elé került.

A tanúk kihallgatása után a vád- és véd beszédre került sor, majd a bíróság ítéletet hozott, amelynek értelmében bűnösnek találta Spira főrabbit a terroritörvénybe ütköző bűncselekmény elkövetésében és ezért ezer korona pénzbírságra ítélte.

A főrabbi védője az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be, így az ügy a cseh felsőbíróságot is foglalkoztatni fogja.

HIREK

„Népünk” cikkeitnek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695
Péntek: Elul 15. Szeptember 13.
Szombat: Elul 16. Szeptember 14.

Heti szidra: **כי תבא**
Heti halhora: **כ"ב אדר**
3-4 דבר

Szombat kezdete:
üzlet bezárás 0:35
gyertyagyújtás 6:40
Istenisztelek kezdete 6:45.
Szombat befejezése 7:50.

Egy ember halálára

Nem akarunk forradalmat egy régi közmondás ellen, amely így szól, a halotlakról vagy jót, vagy semmit. Ezért nem is irunk volna arról az oradeai kereskedőről, aki a napokban elhunyt. Az illető nevé az oradeai zsidóság amugy is ismeri, olvasónkat pedig, akik nem ismerték, most sem érdekli. Csak a karakterisztikusait említjük meg vele kapcsolatban, mert sok ilyen ember él közöttünk és ezek számára tanulságot iktatjuk ide ezt a néhány sort, amely nem akar és nem tud méltatás lenni.

Mint kereskedő kitűnő volt. Szorgalmas és kitartó, akinek egész élete szakadatlan intenzív munkában telt el. Kora reggeltől késő estig hihetetlen kitartással, az élet örömeinek neghálásával kereste meg előbb sovánny kenyerét, aztán meg gyarapította folyton növekvő vagyonát. Korrek kereskedő volt, dolgos tagja a társadalomnak — de mint ember, nem ütötte meg azt a mértéket, amelyet ez a szó — szerintünk — revellál. Nem tudott lemondani egyetlen bániról sem, amelyet megkeresett. Hozzá hiába kopogtattak a szegények, hozzá hiába mentek a jétékony egyletek, Milliói voltak és sajnált néhány ezer leit évenre a szegényeknek adni. Még apjáról is elfeledkezett, mert imádtá a pénzt, amelyet most hirtelen könyörtelenül elvett tőle a Sors, amely lesújt ugyan jóra és rosszra egyaránt, de hogy csak nem volt kegyes még életében sem. Hozzá családi tragédiái voltak, de szívét ez sem puhította meg. Mi nem hiszünk a „rossz szív”-ben, inkább betegesnek tartjuk. Mert mi lehetne egyéb az, amikor egy dolgos, szegénysorsból magát felverekedő ember nem érti meg, hogy van élvége és van ártatlan árva, van tehetetlen öreg és van az élet kíméletlen sodrásától elsodort ember is. Hát nem gondolt arra szerencsétlen embertársunk, hogy jöhet egy májrák, amely elviheti 61 éves korában, a fehér kiltlájában nincs zseb és a vaskassa trezorjának kulcsát itt kell végérvényesen hagyni.

Micsoda „olcsó” dolog egy jómódu, vagy gazdag embernek, jó nevet szerezni magának! Aránylag semmibe sem kerül. Mert az egyik, ha ad tizezer leit évente, a másik esetleg százazret és ezzel megvásárolja az emberek becsületét és tisztelét. Micsoda öszszeg ez a gazdag kereskedőnek, akinek sokszor egyetlen rosszul sikerült üzlete elvihet százazretet? Ezt nem tudta az elhunyt, mert önzése a százperentes fuksarságba testesült meg és ezért kellett ezernyi szegény embernek megszegyenitlen elsompolyogni ajtaja mellől.

Azoknak szól ez a kis memento, akik azt hiszik, hogy örökre fognak élni, akik úgy vélik, hogy az alattomos betegség hozzájuk nem juthat el és a Végzet nem lebeg szigorúságával fejük felett. Azt hiszik, hogy kegyeltjei a sorsnak, akik a bűnös pénzért mindent megvethetnek maguknak. A pénz rabszolgáihoz szólnak, akik csak hazudják maguknak, hogy ők „urak” pénzükhöz, Ok szegény rabszolgák, akiket a sors arra ítél, hogy kuporgassák, reszekessenek érte, vivják meg ártatlan harcuk

kat azért a „vagyonért”, amelyből semmit sem visznek el innen.

S ha erre sem gondolnak, akkor emlékezzenek arra, mi még ezen felül érte ezt a „szegény embert”, aki kiűnn nyugszik már a hantok alatt. Azt a vagyon, amelyet sem ő sem embertársai nem élveztek, most az örökösök széjjel fogják hurcolni, perek lavínja indul majd meg és ügyvédek és perkölségek fogják megemészteni. Tisztelességes munkával szerzett vagyon volt és mégis ebek harmincadára került, mert szív nélkül gyűlt és távol volt attól, hogy álcássá váljék. Mennyivel szebb és jobb, amikor betegek ezrei áldják egy-egy jószívu ember adakozó gesztusát, amikor árva kánya felszárad, mert a szív, csak az ember megértő jószív az ami töléli az ember üzletét, vagyonát, minden labilis semmi kincsét. Ezt elfeledte az oradeai kereskedő és hány ezer meg ezer embertársunk, közmondással kezdjük, végezzük egy mély értelmű igazsággal: **Cedoko tacl mmo vesz**, amit úgy értelmezhetünk, hogy aki ad, az nem enyészik el abban a pillanatban, amikor a temetőbe kerül, hanem legalább emléke tovább él, nevezéden át is...

Házasság, Szamet Mancu Curtici és Brauch Rezső Timisoara szeptember 15-én házasságot kötnek Curticin.

Zsidó irókat tartóztattak le Szovjetországban. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai Pen Klub az utóbbi időben sokat foglalkozik a szovjet-földön letartóztatott két héber írónak: H. J. Lonskinak és F. Freimannak sorsával. A két írórt ezért tartóztatták le, mert műveik megjelentek héber nyelven Palesztinában. A Pen Klub elhatározta, hogy felkéri a Jewish Agency annak érdekében, hogy intervénáljon a két letartóztatott szabadonbocsátása érdekében. Egyidejűleg lépéseket kíván tenni Jy-irányban, hogy adják meg az egyenjogósítást a héber nyelvnek a Szovjet területen. Hasonló kérést intézett a jeruzsálemi Pen Klub a londoni Pen Klubhoz is.

Német főiskolák, 1932-ben a német főiskolákon 4000 nemárja volt. Nyáron még megmaradt 1900. 1933—34 telén már csak 590 zsidó férfi volt 37.000-ból és 223 zsidó nő 15.000-ből.

A brassói Saguna liceumba nem szábad többé zsidó tanulókat felvenni Brassó. A nagyszabeni görög keleti érsekség iskolaszéke megtöltötte a brassói Saguna Andrásról elnevezett felekezeti liceumnak, hogy a tanintézetbe többé zsidó tanuló ne vegyen fel. Azok a zsidók, akik a gimnázium második osztályába, vagy magasabb osztályába járnak, befejezhetik tanulmányukat, de új zsidó tanuló nem vesznek fel. A brassói zsidó hitközségek beadvánnyal fordultak Balan erdélyi érsekhez, kérve, hogy a szerelmes és az ország jóvágyával összeegyeztethetetlen intézkedését másítsa meg. Balan érsek a Szent Szinódus elé juttatja a kérést, amely csütörtök délutáni ülésén leszögezte, hogy a Saguna a jövőben nem vehet fel új zsidó tanulókat. Az intézkedés indoklását mellőzték. A tisztára hiterista jellegű rendelkezés ellen a haladó román közvélemény is felzúdult s a közoktatásügyi miniszter a maga részéről, mint iskolafenntartó hatóság, magyarázatot kért az érsekség iskolaszékétől.

Használjon rendszeresen kellemes illat

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja minden bennünk egészségét az ózó betegségektől



Több mint 200.000 csehszlovákiai zsidó vallotta magát zsidó nemzetiségűnek. Prága. A cseh lapok közlik, hogy a legújabb csehszlovákiai kimutatások szerint 14.729.000 lakosa van a köztársaságnak, amelyből 204.779 vallotta magát zsidó nemzetiségűnek. A „vallási” rubrika szerint több mint 350.000 zsidó él Csehszlovákiában.

A Mizrahi Luzerni eredményének érdekes kritikája. Wienben megjelenik egy géppel sokszorosított bulletin, amelyet „Jüdische Korrespondenz”-nek neveznek és ez éles kritikával illeti a mizrachistákat, akik Luzernben az ismeretes határozatot meghozatták a cionista világkongresszussal. A „Jü-Ko” a következőket írja: „Tíz teljes napon át obstruált a Mizrahi Luzernben. — és aztán jött a nagy bukás. Néhány mizrachista vezér azt mondotta Wienben a krazkói konferencia után, hogy feltétlenül kitartanak amellett, hogy nyolc pontból álló vallási követelések teljesítéséhez feltétlenül ragaszkodnak és olyan szanciókhoz kötik amelyek garantálják azok tényleges megvalósítását. Amikor az első két pontot elfogadták, a szombatot és a „kasruszt, a balra sandító „Havatik” és „Hapoel” vezetők nem tudták magukat tovább türtöztetni és a kongresszusnak minden feltétel nélkül behódoltak. Megtették ezt anélkül, hogy a magyarországi delegátusok „rabbikbírósági” követeléseit elfogadtatták volna. Valamennyi rabbi, saját hatáskörü megnyirbálása mellett szavazott és előre elkézeljük, hogyan fog kinézni egy marxsta „választott bíróság”, amely az ügyegben dönteni fog.

Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Advertisement for ACBA-IUCIA and URSUS soap, featuring a woman's face and the text: Kérjük mindenütt az »ACBA-IUCIA« antiszeptikus nyepere szappant. Kézmosáshoz használjuk az olcsó és kiváló minőségű medve védőgyűtő »URSUS« szappant. Gyártja: Breckner Janos r.t. Alba-Iulia

Advertisement for Cipő MUHARY-nál. Text: őszi divat különleges női, férfi- és gyermekcipőkben legelőnyösebben beszerezhetők. Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 9. sz.



Hol ének a német menekültek? A 50.500 német zsidó menekültből — Mac-Donald főbiztos jelentése szerint — Palesztinában 27.000, USA 6000, Dél-Amerikában 3000, Dél-Afrikában 300 él, Európában: Franciaországban 19.000, Hollandiában 4000, Spanyolországban 2000, Belgiumban 600, az északi államokban 1000, Svájcban 500, Ausztriában 900, Itáliában 1600, egész Európában 25.700 él.

Hogyszereszek bojkottja Bratislavában szlovák és zsidó üzletek ellen? A Slovenska Politika jelentése szerint Bratislavában a Henlein-párt vezetői ülést tartottak, amelyen a morvaországi és csehországi henleinpárti képviselők pontos utasításokat adtak pártbíveiknek, miképpen kell megvalósítaniuk Szlovénia fővárosában a német programot. A Slovenska Politika szerint az ülések elhatározták, minden bratislavai németnek, aki Henlein politikájával egyetért, kötelességévé teszik, hogy bojkottálja a szlovák, cseh és zsidó kereskedéseket, műhelyeket, vendéglőket és kávéházakat és ennek megfelelően kizárólag németeknél kell fedezniük minden szük-ségüket. A határozat szerint szlovákoknak, cseheknek és zsidóknak a belvárosokban nem szabad üzlethelyiségeket bérelniük és Bratislava város területén egyetlen német sem adhat el telket szlováknak, csehnek vagy zsidóknak, nehogy azok Szlovénia fővárosában végleg magukhoz ragadják a vezető szerepet.

Velenében nagy sikert aratott a Palesztina film. Velenéből jelentik: A velenéi film-kongresszuson és kiállításán nagy sikert ért el a bemutatott palesztinai film, amely az „Igeret földje” címen került előadásra. A filmet rendező volt a sikere s a kiállítás vezetője elhatározta, hogy tekintettel a film különös értékére, meggyőzve előadja a kiállítás keretein belül. Az olasz propaganda és sajtóügyi minisztérium felkérte a filmet gyártó céget, hogy a szeptemberben Bariban tartandó nagy nemzetközi kiállításra is megvitessék a filmet. (A film tudvaleg egy zsidó nép heroikus Palesztina-érett munkáját mutatja be igen szemléltető módon.) A velenéi nagy hitközség hállakodó átiratot intézett a filmet gyártó cégnek, amiért az különös megbecsülést szerzett a zsidó névnek.

A németekkel való transfer kérdés. A luzerni kongresszuson a munkáspárton belül is, igen súlyos ellentétek voltak a palesztinai-német transfer egyezményével kapcsolatban. A német zsidók vagyonának átmentése Palesztinába rendkívül fontos kérdés a német zsidókra nézve is, de nem közömbös a palesztinai építés szempontjából sem. A munkásság többségi frakciója amellett szállt szóra, hogy továbbra is fennálljon a transfer csakugy az executive fennhatósága és ellenőrzése mellett. Viszont a kisebbség szenvedélyesen amellett volt, hogy teljesen töröltsék ez a megállapodás. A kongresszus politikai bizottságának a transfer tárgyaló albizottságában is mutatkozott ennek a kettőfélfelfogásnak a hátránya. Amikor a kongresszus elfogadta azt az indítványt, hogy továbbra is fenn kell tartani a transfer-t, csakugy a cionista executive fennhatósága alatt akkor a munkáspártnak az a kisebbségi része, amely ellene volt az új transfer megállapodásnak, tiltakozása jelel elhagyta az üléstermet.

Beiratás az oradeai Társulati fiú- és női felsőkereskedelmi iskolába. Az 1850 óta fennálló oradeai Társulati fiú- és női felsőkereskedelmi iskolában (Alea Gojdu 1 sz.) előjegyzések folyamatosan vannak. Tekintettel arra, hogy a felvételi létszám korlátozva van, felhívjuk azokat a szülőket, akik az I. osztályba óhajtnak gyermekeiket beírni, hogy a hely biztosítása céljából minél előbb jelentkezzenek. Igazgatóság.

16.400.000 zsidó él a világon

A londoni „Living Church” c. lap közli a világon levő vallások statisztikáját és hogy hányan valják az illető vallásokhoz való tartozandóságukat. Protestáns van 170 millió római katolikus 331 millió, görög katolikus 144 millió, összesen 692 millió keresztény él a világon. A mohamedán vallást 209 millió, buddhizma 150 millió, hindu 230.000 Konfucius hívei 350 millió lelket számlálnak. Zsidók száma 16.400.000 lélek. Összesen egy milliárd és nyolcszáz millió ember él a földtekén, ezekből körülbelül egyharmad tartozik a kereszténységhez.

Ugyanekkor a berlini „Deutsche Aerzteblatt” a világ zsidóságáról cikkez és statisztikát közöl 1825 és 1925 között élő száz esztendő zsidóságáról. Érdekes, hogy amíg 1825-ben a világ zsidóságának 83,2 százaléka élt Európában, addig 1925-ben számáránnyuk csak 62,8 százalékot tett ki. Viszont Amerika zsidósága 0,3 százalékról 29,5 százalékra szaporodott a világon élő zsidóság arányszámához. A legutóbbi száz esztendőben a németországi zsidóság száma folyton csökkent. 1825-ben 3,8 százalék volt, ma egy százalékot sem tesz ki. Északamerika a zsidóság 27 százalékát tartja el, viszont Oroszországban 1825-ben a zsidóságának csaknem fele élt, száz évvel később csupán 18 százalékra. 1825-ben összesen 3.800.000 zsidó élt a világon, most pedig több mint 16 millió. Így száz év alatt meg ötszöröződött a zsidóság lélekszáma. Az antiszemita orvos lap végül azzal fejezi be statisztikáját, hogy látni lehet ebből, hogy mennyire szaporodik a zsidóság és mindent el kell követni, hogy befolyásuk, a politikai és gazdasági életben minél erősebben csökkentessék.

Őszi divaos szövet
ujdonságok, diák-khaki egyenruha anyagok

16 minőségben olcsón KATZ
TESTVEKÉK
Str. A. Iancu 1

A londoni gyarmatügyi hivatal véleménye a luzerni kongresszusról. A gyarmatügyi hivatal lapja a „Near East” foglalkozik a kongresszuson felállított követelésekkel, amelyek a fokozottabb bevándorlást sürgetik Palesztinába és a szabad bevándorlást Transjordániába és a lap azt írja, hogy egyes csoportok kívánságát nem veheti az angol kormány tekintetbe, hanem inkább az ország befogadóképessége lehet egyedül irányadó. A palesztinai bevándorlás az utóbbi két évben óriási mértékben megnövekedett és ebben az évben egy soha el nem ért számot fog jelenteni. A mandatarius hatalom tekintetbe kell vegye a gazdasági helyzetet és a lefektetett alapelvektől nem térhet el. A transjordániai bevándorlás ellentétben volna a vonatkozó alapokmányokkal, amelyeken jelenleg változtatni nem lehet.

A cernauti béher tanító-seminárium (három éves tanfolyam.) Dr. Márk Forabó, vezetésével újból megnyílik az új iskola szeptemberben, október 15-én. Ebben az évben az első és harmadik tanfolyam nyílik meg. Felvételi és pótvizsgák is október 15-én lesznek. Irdeklőzők részletes felvilágosítást érjforduljanak dr. Gottlieb tanárhoz, Cernauti, Str. Pop Logotheti 17.

Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvezt, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

A prágai „Telegraf” megint zsidó-gyalázó cikket közöl. Prágából jelentik: A nemzeti szocialista lapokozomérhez tartozó „Telegraf” című lap augusztus 10-iki számában több zsidóellenes cikket közöl. Így a 6-ik oldalon „První zidé v Praze”, az első zsidó Prágában, címen hatalmas kethasá-bos cikket közöl a következő alcímekkel: „Zsidó uralkodott a prágai városban. — Emberáruval kereskedtek az első prágai zsidók. — Üres kezekkel jöttek az országba és őrök kezei menjenek el az országból!” A továbbiakban elmondják, hogy az első prágai zsidók rabzolják a kereskedőket, a magok száma meghaladja a százat. Ezek a támaszok is imára gyűlekeznek, ugyhogy a magok száma meghaladja a százat. Ezek a támaszok is imára gyűlekeznek, ugyhogy a magok száma meghaladja a százat. Ezek a támaszok is imára gyűlekeznek, ugyhogy a magok száma meghaladja a százat.

Goga bukovinai szervezete a fajgyűlölet ellen. A gogista organizáció bukovinai vezetője Hipolit Tarnavsky, akit azzal bízták meg, hogy megszerzeze az új Goga—Cuza pártot, elutasította az ajánlatot azzal, hogy a bukovinai tagozatban a német külpolitikai orientációnak vannak hívei, ő azonban ellene van ennek és ezért nem akarja magát exponálni az új pártban.

Sírközlés és emléktábla avatás Brasovban. Néhai Stern Lápót brasóvi hitközségi elnöknek sírközlésére Elul hó 17-én, illetve szeptember 15-én, vasárnap lesz a brasóvi ort. zsidó temetőben. Ugyanakkor a brasóvi ort. hitközség elhunyt és országos elismert boldogult előnkének emlékére templomának előcsarnokában emléktáblát leplez le, amiben Sperber David főrabbi fogja méltatni a hitközség volt elnökének maradandó érdemeit.

Antiszemita brutalitások az országban. Bucuresti. A lapok jelentése szerint, magukat diákoknak kiadó ifjak a bucuresti Cismigiu kertben a sétálókat molesztálják, kellemetlenkednek nekik és megverik, dacára annak, hogy erős csendőr őrszolgák vigyáznak a rendre. Constantzában és a Fekete-tenger partvidékén levő üdülőhelyeken is fordultak elő atrocitások. Carmel Sylvaban a hatóságoknak is közbe kellett lépni. A „Dimineata” szerint az akcióból arra lehet következtetni, hogy itt jól szervezett „akciók” folynak, amelyet egy bizonyos központból irányítanak. Történtek kellemetlenkedések a vonatokon és bucuresti villamoson is. A „Lupta” szerint, egy külföldön tanuló diákok, aki katonai kötelezettségének teljesítésére jött haza, anyanyira megverték, hogy a mentőknek kellett kórházba szállítani. Még a mentőcsapat is megtámadták, hogy megakadályozzák az illető elszállítását. Bacauban a legutóbbi időben folyton történtek őrrel támadások, amelyeknek nőket és gyermekeket sem kímélték. Remélni lehet, hogy a helybeli hatóságok közbe lépnek és a bucuresti felsőbb hatóságok is olyan utasításokat adnak, hogy ezek az „akciók” megszüntessék és az utasításokat zavarják.

PALESZTINA

Máramaroszi zsidók Palesztinában. A „Kaj Jiszroel” jelenli: A legutóbb 70 család vudorolt be Máramarosból Palesztinába és Rechobot kolónián nyertek elhelyezést. Amióta ez a hetven hithű zsidó család ott elhelyezkedett, a kolónia, amelyet eddig valójában ismerik, egészen új színt kapott. Ezek a lobogó szakállas új telepesek reggelint hatalmas tulesz-beültajakkal a mükvőb és onnan az imaházba mennek. Szines látvány, amikor szombatunként a jól érdemelt hétköznapi munka után, sürdüljük kal fejükön önzertesen végigvonulnak Rechobot utcáin. Az Anuda vezetősége berendezett nekik egy szakszerűen vezetett Talmudórát, amelyben több, mint 50 gyermek ajkáról csendül fel a Talmud évezredes melódiaja. Terve van véve egy Bész-lákból iskola létesítése a hithű leánynevelés céljából. Ugyancsak berendeztek részükre egy imaházat, ahová a kolónia régebbi vallásosabb lakosai is imára gyűlekeznek, ugyhogy a magok száma meghaladja a százat. Ezek a máramaroszi zsidók iskolapédájáit adták már az egyik elmúlt szombaton hitközségüknek. A szombat délelőtti imaközben egyikük elmeséli a templomban az ájtatoskodóknak, hogy az autóbuzsok állomásukról hétköznap módjára indulnak ki. Mire az egész gyűlekezet taliszaron, strámlisan, nők és gyermekek, kivonultak az autóbuzsok elé, ahol óriási felháborodással kelték ki a frívél chilif-sabbos ellen. Ez a szombat megsértése elleni ímpozáns tiltakozás nagy szenzációt keltett nemcsak a kolónián, hanem az azt környező vidéken is, mivel eddig még nem akadt ott senki, aki ezeket a szombaton közlekedő autótak bátor lett volna forgalmukban megakadályozni.

Összetűköző zsidók és arabok küzdelem. A jeruzsálemi rendőrség jelentése szerint, Kfar Tabimban, Haráya mellett zsidó és arab munkások összetűköztek. Amikor a regeli órákban a zsidó munkások dolgozni mentek a földékre, az arabok köveket dobáltak és botokkal támadták meg a zsidókat, amiből formális harc keletkezett, amelynél revolverlovócska is elhangzott. Egy arab golyótól találya meghalt. A rendőrség két zsidót letartóztatott. A zsidók egy hónapja dolgoztak ezen a területen.

A legközelebbi cionista világkongresszus Tel-Avivban lesz. A luzerni kongresszus szervezeti bizottságában azt az ajánlatot tették, hogy a legközelebbi kongresszust és általában az eztnai kongresszusokat mind Tel-Avivban tartásuk meg. E célból építeni kellene egy olyan épületet, amely kongresszusok megtartására alkalmas lenne. Az építési költéseket három kongresszuson be lehetne hozni.

A cionista kongresszus politikai bizottságában Sherent referált és kijelentette, hogy az ország biztonsága még sohasem volt olyan mint éppen napjainkban. Foglalkozott a mandatarius hatalommal és Transjordániával való kapcsolatokkal. A zsidó világkongresszus ügyében szeptember 2-án és 3-án a Comité des Delegation Juifs és a zsidó világkongresszus végrehajtóbizottsága is ülést tartott. Napirenden volt a nagy általános zsidó világkongresszus összehívásának kérdése, az executive komite tevékenységének átvizsgálása és a diaszpóra politika napi kérdései. Elsősorban a német-zsidóság kérdését tárgyalták, azután a kelet-európai zsidó tömegek gazdasági és politikai elhelyezkedését. Számos delegátus vett részt a tárgyalásokon, Európa valamennyi zsidóalkota államából, azonkívül Amerikából is és a Vaad Leumi megbízásból Palesztinából is.

A palesztinai zsidó vasutások és a szombat. A palesztinai zsidó vasutások száma folyton csökkenőben van. Ujabb zsidó alkalmazottakat alig vesznek fel. A lyddai vasutagazgatóság negyven munkást és hivatalnokot vett fel, akik közül 37 arab és 3 zsidó van. A zsidó alkalmazottak száma nyolcra csökkent. A rendkívül alacsony fizetés miatt még a tel-avivi állomáson sem akad már sok zsidó alkalmazott. A palesztinai vasutagazgatóság nagy előkészületeket tesz a narancs-export megkönnyítésére és a forgalom minél zavartalanabb lebonyolítására. Eddig száz új teherszállító és hat új mozdonyt állítottak be a forgalomba és a kikötőben újabb rakatházakat építettek. A palesztinai főrabbinátus árti a kormányhoz és arra kéri, hogy a zsidó vasutások szombaton pihenőt tarthassanak. A kormány főtitkársága azt válaszolta, hogy mint eddig, ezután is a szolgáltatási érdekek tekintetbevétele mellett lehetővé teszi a zsidó vasutások szombattartását.

A citrus-termelésünk védelmét szolgáló vegyi anyagok, amelyek arra hivatottak, hogy a „Chrysomphalus aurantii” nevű betegség ellen megvédjék a citrus-fákat, évről-évre nagyobb mennyiségben kerül forgalomba, a bevetett terület arányában. 1934-ben a szükségeset 500 tonna volt, 25.000 font értékben. Régebben a kaliforniai Volk nevű betegség ellen, három évvel ezelőtt megkezdtek benn az országban a cikk gyártását. A Tapazol, Hadarol és Sprayol elnevezésű gyártmányok egyenértékűek a külföldiekkel és még olcsóbbak is. 1934-ben már fedezték a szükségeset 40 százalékat, a 60 százalékot pedig Kaliforniából hozták. A palesztinai gyárosok sajnálattal állapították meg, hogy a termelői csoportban részesítik a külföldről importált permentező anyagokat, bár a rechobai gyártmányok minősége kiváló. A Tapazol Chemical Works áthelyezte iüzemét Tel-Avivból Rison le Cionba, ahol 7 munkást foglalkoztat. A nyersanyagok mostanig Angliából és Belgiumból jöttek, megfelelő nagyobb vámnal sújtva. Ezeket a vámköteket most teljesen megszüntették, mivel a mezőgazdaságnak feltétlenül szüksége van rá.

A mezőgazdasági intézet előjelentése szerint a most induló szezonban 8.500.000 láda narancs és 1.500.000 grapefruita termésre van kilátás.

Egy nagy angol rizs-kereskedelmi cég „The Palestine Milling and Trading Company Ltd. név alatt új társaságot alapított 35.000 font alaptőkével. Az új társaság Haifában egy teljes modern rizshántolót létesített, amely a palesztinai és a Közel-Kelet szükségletét fedezi fogja. Remélik, hogy az üzem, amelynek építését megkezdték, rövidesen piacra hozza gyártmányait.

World Transport Service
Albert Klein & Co.
International Shipping & Forwarding Agency
EXPORT IMPORT
Office Opposite Custom House Carmelite Bldg
HAIFA P. O. B. 43 (Palestine)
Nemzetközi szállítási vállalat. Foglalkozik a szállítás minden ágazatával, Romániából és a világ minden részéből. A szállítás és az onnan retour. — Minden nemzeti megbízásokat és felvilágosításokat vállal és elintézik. — Levelezés a világ bármely nyelvén. — Képviselet minden romániai városban.

A legutóbbi héten újabb malária esetek fordultak elő Tel-Avivban. Főleg a város keleti részében és központjában voltak megbetegedések.

A Keren Kájemetnek július havában 3543 font volt a bevétele Palesztinában. 1934. októbertől 1935. júliusig összesen 27.243 fontot adott az ország. A múlt évnek ugyancsak ebben az időszakában 17740 font volt a bevétele, s így a többlet 9503 font.

A jeruzsálemi városi tandeshoz javaslata érkezett, hogy Jeruzsálem kölvárosát, Taiptot-ot vegyék ki a jeruzsálemi városi közigazgatás hatásköre alól és adjanak neki saját községi autonómiát. Elhatározták egy bizottság kiküldését, amelynek feladata lesz a Jeruzsálem és Taiptot közötti határok megállapítása.

A Moritz Schwartz vezetése alatt álló jiddis művészi színház, amelynek tagjai ezúttal szerint európai turnén vannak, londoni vendégszereplése után Palesztinába jön társulatával.

A Bagdad és Palesztina közötti telefonösszeköttetést létrehozták. A megnyitás hivatalos ünnepek keretében zajlott le, amelynek során Bagdad főpolgármestere üdvözölte Palesztina főpolgármesterét telefonon. Ez az első telefonösszeköttetés, amely átveszi a szivatgot és párhuzamosan megy az Irak Petroleum Company csatorna vonalával. A telefon rövidesen átadnak az általános használatnak.

A jeruzsálemi főkönyvtár elmozdított állásából. Dr. Heinrich Wolf jeruzsálemi német főkönyvtár felmentették állásából. A felmentésnek indoka: felesége zsidó származású. A Wolf házaspár gyermekel, akik Németországban járnak iskolában, kizárattal-olnann. Dr Wolf 1932-ben vette át a főkönyvtár vezetését és zsidó gazdasági körökkel jóviszonyt tartott fenn.

A kormány hivatalos nyomdát szerelt fel. A palesztinai nyomdászok és nyomdatulajdonosok között nagy gondot okoz, hogy rövidesen felszerelik és megindul a palesztinai nyomdáknak egyik legjobb vegyője és fogyasztója a kormány volt, s ettől mostantól kezdve elesnek a nyomdatulajdonosok. A gépek Angliából már meg is érkeztek és ez lesz a legmodernebb nyomdája Palesztinának. A gépek természetesen három hivatalos nyelven fognak dolgozni a héber, angol és arab nyelven. Amint a hírek mondják, a nyomda 80 munkást fog foglalkoztatni.

Nagy a munkahiány Palesztinában. Jeruzsálem. A Saron völgyében folyó mezőgazdasági telepek erősen érzik munkások-zek hiányát. Ezért a munkáskolóniák hat-fai munkásokvetítő hivatala utasítást kapott, hogy minden egyes beérkező munkást kérjen fel arra, hogy munkavállalás céljából keresse azonnal fel a kolóniákat.

Emlékkönyv az 1929. évi pogrom áldozatai sírjainál, Jeruzsálem. Az Olshegyen levő temetőben emlékkönyvet tartottak az 1929. évi megmozdulás áldozatai sírjainál. Az ünnepség nagyon megrázt a több ezer ember vett részt. Aronsohn rabbi beszélt Meir-Eritain-ból (Amerika) majd egy szemtanú, aki résztvett a harcokban. A temetőből vezető utat a csendőrség erősen megőrizte.

Iskolacipők tartós minőségben **olsón RÓTH** cipőáruházban Str. Nic Iorga 3
Sportcipők, tornacipők nagy választékban. — Telefon 4.06.

Hétről-hétre

München. Az Aischacher Kurier két íróját letartóztatták, mert a lapban egy olyan íremet és jelent meg, ami hazaáruló módon a zsidók iránt szimpátiát ébresztett az olvasóban.

Berlin. A „Goslarsches Zeitung” írja: Nienburg a. d. Saaleban a községi tanácsé átírt a rendőrséghez, amelyben azt kéri, hogy az Adolf Mayer-uccát az ottlakók kívánságára hívják egyenlő Markgraf Gerd uccának. A halál alapítóját után és a zsidó temetőt telepítsék ki helyéről, mert a köz-
 zelben lakók nem szeretik nézni, amint a zsidók gyermekeiket éjnek idején temetgetik! A temető közelében levő házak pedig a temetői nedvesség miatt szenvednek.

New-York. Az itteni zsidó körökben egyes érzelmekkel vették tudomásul, hogy újabban a jiddis írók műveiket angol nyelven adják ki. Így az „Uj Betlehem” Thlusi tól, „Zsidók Palesztinában” A. Rewutzkától, S. Weinsertől költemények. E. Bernhardt dramája, A. Nissenon, J. Opatosjs művei is. Az írónak az angol felé való orientálódása a nagyobb példányszám elhelyezésének lehetőségében rejlik.

Páris. Az ismert zsidó művész, Marc Katz elhatározta, hogy párisi és palesztinai munkájából október havában kiállítás rendez a Skimatny galériában, Jeruzsálemben.

Zürich. Dissengof, Tel-Aviv városának ismert polgármestere, aki a luzerni kongresszusra jött Európába, újból súlyosan megbetegedett. Zondek professzort konziliumnra hívták Zürichbe ahova meg is érkezt.

Szofia. A bulgár főkönyv, Mussa Chelouche jelenleg Szófiában időzik és megállapodást készített a bulgár kormányval, hogy a bulgáriai zsidók kivándorlása esetében engedélyezze azt, hogy vagyontuk áruba, vihaszok ki. Főleg cukor kivételéről van szó. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet

KÖNIG

a napokban jelenik meg. Egyidejűleg tárgyalások folynak, hogy leszállítsák a palesztinai narancsok behozatali vámját Bulgáriába és a kontingenset is megfelelően felemlik.

Róma. Mussolini miniszterelnök Guido Segre drt, aki ismert vezetőségi tagja Turin zsidóságának, a legfőbb szembeszórtali bizottság tagjává nevezte ki.

Brüsszel. Az újonnan alakult munkanélküliség enyhítésére alakult bizottságba a kormány kinevezte Max Gottschalkot, aki ismert gazdasági szaktekinetely. A kinevezés a belgiumi zsidóság körében nagy meglepetést keltett.

Sydnei. Ausztrália angol főkörmányzója, Sir Isaac Isaacs most ünnepelte 60. születésnapját. Ez alkalomból a lakosság minden részéből elhangozták szerencsekívánatokkal. Philipp Collier, Nyugat Ausztrália miniszterelnöke nyilatkozott: Kívánatos volna, ha Hitler Németországa tudomást szerezne arról, hogy mennyire tisztelik és nagyrabecsülik a zsidó főkörmányzót az ittélő fajok és vallások. Érdekes megemlteni, hogy Sir Isaac ortodox és vallástól íven tartó zsidó.

Weimarban szegyenyszlopot állítottak fel, amely előtt Schöler SA vezér felolvasta mind azok neveit, akik zsidóknál vásárolnak. Ezek nevei egy listán kihüszteztettek a szegyenyszlopon.

Meghalt Selzer József Jeruzsálemben

Megdöböntő hír jött az épülő ország-
 ból. Hirtelen meghalt ott, az ősi földön, a történelmi levegőjű görk-zsidó városban, Jeruzsálemben Selzer József 51 éves korában. Aki egyéniségét, tehetségét, zsidóság iránti szeretetét és Cion iránti emberfeletti irádatát ismerté, annak összefacsarodik szíve a haláleset hallatára. Selzer József 12 évvel ezelőtt ment ki Oradeáról, hogy letelepedjék az ősi földön. Olyan izzó Cion-szeretettel észlelni senkinél sem lehetett, mint nála. Rajongott a Szentföldért és amit mondotta, még látogatába sem megy ki más országba. Egy pillanatra sem hagyta el Erec Jisraelt és minden erejével, energiájával résztvett az új ország felépítésében.

Az elsők között volt Erdélyben, aki megindította a cionista-mizrachista szervezkedést, az első elnöke volt a Mizrachinak és az elsők között volt, aki még a Jisuv-Erec-Jisroelt is kezdeményezte, amelyben számos erdélyi rabbitelintély is résztvett annak idején.

Selzer József igazi uttörő volt, lelkes, derék, vallásos zsidó ember, akinek koru és váratlan halála mindenütt megdöbbenést keltett, ahol őt és tevékenységét ismerték. Halála nagy veszteség nemcsak családjának, hanem az egész zsidóság számára. Ha ilyen sok zsidó volna, mint amilyen Selzer József volt, akkor a zsidók országa máj régen állana és virulina.

A „Népünk” különös szeretettel és kegyelettel gondol a megboldogultra, aki évek óta hosszú és részletes tudósításokban számolt be a palesztinai eseményekről. Lapunk lelkes híve volt és emléke kitárulhatatlanul belevésdött szívünkbe. Legyen emléke örökké áldott és mintaképe a lelkes, derék cionista zsidóknak.

Még megadott neki az a kegy, hogy két héttel halála előtt férjhez adta leányát és utána jött a kifürkészhetetlen Sors és örökre elragadta. Ót körünkől, Salom laatoraj, Jechi zlehraij boruch! Béke hámvaira és legyen emléke áldott!

Keztyü	Fátyol
Női kalap	
Ernyő	Ridikül

Fried József volt salontai főrabbi halála. Néhány nappal ezelőtt hunyt el patriarchális korban Fried József nyugalmazott főrabbi, aki 47 éven át volt lelkipásztor Salontai zsidóságának. E hosszú évtizedek alatt generációkat nevelt — és temetett el, hitet szerettek és becsülték deris életillózatúját és létszeretét. Az utóbbi években Oradeán élt, gyermekei körében és vallásos visszavonultságban töltötte napjait, míg most 81 esztendőskorában csendben elávozott szereteti köréből. Temetése nagy részvét mellett folyt le. A gyászhalál Fuchs Benjámin főrabbi tartott szívbemarkoló beszédet, míg a temetőben dr. Nébel Abraham salontai főrabbi és dr. Engel Hermann salontai hitközpontok bucsuztatták nagy halottjukat. Gyászszóliák gyermekei Faragó Miksa a Bitumen gyár igazgatója, dr. Faragó Viktor ügyvéd és vejei Hartmann Sándor bőrdyáros és Schwartz Márton.

Eljegyzés. Róza Mór lányát Edithet (Cuj) eljegyezte kereskedő (Oradea).

Zsidó humor

GOTT IST GROSS.

A napokban elhunyt Fried salontai nyugalmazott főrabbirol beszélék családtagjai:

Halála előtt két nappal elhivaták hozzá Oradea egyik régi kiváló orvosát, dr. Grósz Samut. Az orvos látta már, hogy a 81 éves rabbi napjai megvannak számlálva de mint jó orvoshoz illik vigasztalta, hogy ne féljen, fel fog bizonyára gyógyulni.

A halálát érő ember keserű rezignációval mondotta:

— Gott ist gross, aber Grosz is kein Gott., elmosolyodott és sorsa beteljesülése-
 nek tudatában vitta tovább harcát a halálal.

KÉT CSODA.

Ugyancsak róla beszélék, hogy egyszer elment egy csoda-rebbeh valami tanácsot kérni. Amikor elakart menni, valami kis pénzt akart adni a rebbenek, de az nem akarta elfogadni, mivel a megboldogult Fried főrabbi a következőket mondotta:

— Most két csoda történt itt...
 — Hogy hogy?...
 — Egy rabbi adni akar pénzt — egy rebbe pedig nem fogad el pénzt... ez két csoda...

A ZSIDÓ SORS.

A Törában „Mátajsz” és „Mászó zsidó-
 rák egymást követik sőt némelykor mind-
 kettő ugyanazon a heten lesz felolvasva.

Ezt a zsidó sorsral hozzák közösségbe, mivel először „Mátajsz”-szal (bottal) kezdődik a zsidó áldozás és ezt követi a „Mászó” (kivonulás), a zsidó tömeg menekülése.

SZEGÉNY EMEER BROCHETA.

Egy szegény ember öröszakkal egy akarta megnösiíteni fiát, hogy gazdúg leányt vigyen a házba. Már pedig, ha egy szegény ember szegény fia gazdasan akar nősiülni, akkor a menyasszony csak nagyon esunya lehet. Nem tudta ezt a vőlegény, aki csak a chilpe alatt, amikor a bort itta a menyasszonyt és fellibbent a fátvól, látta meg jövendőbelijét, mire ijedtében egy áldást mondott.

„SekaJehaj ügyirosszaj molé ajlon!”, mondotta a menyődyörgéskor szokásos broché a vőlegény.

Micsoda ördög bujt beléd, hogy ezt az áldást mondod — mondotta ijedten az apa.

— Mit tettem volna egyebet, amikor megláttam a menyasszonyom arcát, azt hittem, hogy a menykő csapot belém.

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 7.

איט' אהשוראקס אור' סהלה סרלי
 No. 227-1935

הור כהנאויער (הראלור) ארשה אור' סרלי-
 נעמייער זון פיר זאמאט אין שוים ויש
 העלענער פאן 3 אנארקאנטע ארשה רענס
 כהנאויער בענייע. אנה ענלירד ערשטסלאסנער
 בעל דיורה אנה העלענטאמען וואלען
 אהרע אפערעט אן אפאן ארעם און וענדען.
 ספען וערדען טר דר
 שושים תר

